

Beskrivning av arbetet med etapp två av utredningen av Region Västernorrlands framtida sjukhusstruktur

Bakgrund till etapp två av arbetet

Utredningen av Region Västernorrlands framtida sjukhusstruktur lämnade i april en delredovisning. I etapp 2 ska det fortsatta utredningsarbetet fokusera på hur ett alternativ ska genomföras, med vilka resurser och med vilken tidplan. Det vill säga en konkretisering och konsekvensbeskrivning ska tas fram.

Utredningsarbetet ska leda fram till ett samlat förslag till beslutsunderlag i form av en planering inklusive tidplan för genomförande.

I delredovisningen av etapp 1 konstaterades bland annat att Region Västernorrland har den lägst finansierade primärvården och samtidigt den näst högsta nettokostnaden per invånare för specialiserade somatiska vården. Skattenivån (sammanräknat i kommun och region) är näst högst i landet. Patientavgifternas nivåer ligger också jämförelsevis högt. På basis av dessa fakta bedömde utredningen att regionen är i behov av strukturella åtgärder inom hälso- och sjukvårdssystemet.

Mycket kortfattat innebär utredningens förslag till handlingsalternativ – och det politiska inriktningsbeslut som fattades den 18 juni – att den fortsatta utredningen ska ta sikte på att åstadkomma en strategisk omställning vid sjukhuset i Sollefteå med ett fokus på vård av multisjuka äldre patienter inklusive vårdplatser och medicinska observationsplatser. I strategin ingår också att samla och överföra delar av den specialiserade somatiska vården till sjukhusen i Örnsköldsvik och Sundsvall. Denna överföring omfattar därmed vård som kräver ett större akutsjukhus avancerade resurser, vårdnivå och skala. Sjukhuset Sollefteå bör ha fortsatt god tillgång till dagvård i form av akutmottagning, specialiserad mottagningsverksamhet, dialysvård och viss poliklinisk operation för patienter i närområdet, samt geriatrisk hemsjukvård. Akut sökande patienter med hög prioritet bör styras direkt till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik. I etapp 1 tydliggjordes att det i arbetet med etapp 2 behöver genomföras ett särskilt noggrant utredningsarbete avseende de akuta vård-flöden som kommer beröras av en kommande förändring.

Inledningsvis bör det förtydligas att dessa kompletterande utredningsdirektiv utgår från att målsättningen med en förändring av regionens sjukhusstruktur är att sänka kostnaderna för regionens sjukhusvård, omräknat till kostnad per invånare, utan att negativt påverka patientsäkerheten i regionen. I förlängningen kan en sådan målsättning också ge förutsättningar för en överföring av resurser till

primärvården samtidigt som regionens ekonomiska underskott kan minska. Den övergripande målsättningen behöver genomsyra samtliga överväganden i utredningens fortsatta arbete, dels med etapp 2 och även efterföljande faser.

Mål och syfte med den fortsatta utredningen

I etapp två är uppdraget att beskriva hur ett huvudalternativ till framtida inriktning kan realiseras med hänsyn till en utförlig konsekvensbeskrivning. Syftet med den fortsatta utredningen är att ta fram beslutsunderlag som är tillräckligt väl underbyggt och tydligt för att politiska genomförandebeslut ska kunna fattas. I denna mening är utredningens arbete att betrakta som en fördjupning kring bedömningar och förslag från delredovisningen i etapp 1.

Utredningens arbete och beslutsunderlag ska också kunna ligga till grund för det faktiska genomförandet av förändringar efter ett politiskt beslut om strukturförändring – därmed ingår det i uppdraget att förbereda och fastställa en övergripande färdplan för implementering i hälso- och sjukvårdsorganisationen som kopplas ihop i befintlig process kring verksamhetsplanering och budget.

En större förändring av Region Västernorrlands framtida sjukhusstruktur får i stort sett alltid systemkonsekvenser. Utredningens slutsatser behöver därför ta hänsyn till förutsättningarna att kunna möta dagens och morgondagens behov av hälso- och sjukvård på ett kvalitativt och hållbart sätt.

Närmare om ramar och villkor för utredningsuppdraget i etapp 2

Det samlade utredningsuppdraget för etapp två bygger på det förslag som lämnades i delredovisningen. Det innebär att utredningen ska utgå från att följande kapacitet som finns kvar vid sjukhuset i Sollefteå:

- En specialisering mot geriatrisk vård för att ta hand om upptagningsområdets multisjuka äldre – med slutenvård i form av en geriatrisk slutenvårdsavdelning.
- Tillgång till dagvård i form av specialiserad mottagningsverksamhet, dialysvård och viss poliklinisk operation för patienter i närområdet samt geriatrisk hemsjukvård.
- Akutmottagning - som bör vara nattöppen i ett första skede – men som längre fram eventuellt kan övergå till dagsöppen akutmottagning ifall volymen akut sökande nattetid minskar jämfört med idag.
- 3-5 medicinska observationsplatser där patienter vårdas under max två dygn, om längre vårdtid behövs bör patienten transporteras till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik. De patienter som belägger platserna är patienter med akuta tillstånd som inkommer från akutmottagningen för

observation och beslut om fortsatt handläggande (hem eller till regionens övriga sjukhus).

- Viss operationsverksamhet för patienter i upptagningsområdet kan fortsatt ske på sjukhuset, men då polikliniska operationer (t.ex. ögon/lins) eller lättare dagkirurgisk verksamhet som inte kräver en omfattande AnOpIva-resurs.
- Delredovisningen pekar också på en möjlighet att fortsatt bedriva elektiv ortopedi på sjukhuset under en övergångsperiod innan även denna verksamhet samlas på sjukhusen i Örnsköldsvik eller Sundsvall. Ortopedin måste i sådant fall säkerställas en AnOpIva-resurs.
- Behovet av transporter från Sollefteå till regionens två andra sjukhus kommer sannolikt att öka. Ambulans- och transportverkskapaciteten behöver dimensioneras upp i takt med att verksamheten vid sjukhuset i Sollefteå förändras.
- Verksamhetsförändringarna medför ett fortsatt behov av röntgen och laboratoriemedicin vid sjukhuset i Sollefteå (dock i något mindre omfattning än i nuläget).

Övriga villkor för utredningsuppdragets genomförande utgår från delredovisningens beskrivning av vilken hälso- och sjukvårdskapacitet som överförs till sjukhusen i Örnsköldsvik och Sundsvall. Det innebär följande:

- Patienter som har behov av slutenvård som inte är geriatrisk vård allokeras till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik.
- Akut sökande patienter med hög prioritet styrs direkt till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik.
- Dagens två slutenvårdsplatser för barn vid sjukhuset i Sollefteå stängs ned. Slutenvård av barn allokeras till Sundsvall och Örnsköldsvik (en barn- och ungdomsmottagning bör dock fortsatt finnas på sjukhuset).
- Sollefteå sjukhus verksamhet bör därtill dimensioneras på sådant sätt att sjukhuset på ett långsiktigt hållbart sätt kan vara självförsörjande avseende bemanning. Det vill säga att det inte ska behövas en kontinuerlig bemanning av hyrpersonal eller via omfattande rotation från regionens två andra sjukhus. Viss rotation inom t.ex. den specialiserade öppenvården bedöms dock vara fördelaktig även framgent.

Punktlistorna ovan behöver preciseras på en högre detaljnivå – som närmare beskriver vårduppdrag, ansvar och kapacitet vid regionens tre sjukhus.

En uppdelning i tre kategorier av utredningsuppdraget

Det nu aktuella inriktningsbeslutet om fortsatt utredning påverkar berörda verksamheter och områden på olika sätt. Vissa verksamheter vid sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik är, något förenklat, *mottagare* av patienter och utökade vårduppdrag från sjukhuset i Sollefteå. För närsjukvårdsområde väster är utredningsuppdraget ett annat, nämligen att förbereda och utreda formerna för att *bygga och skapa* en delvis ny inriktning för den kvarvarande verksamheten vid sjukhuset i Sollefteå.

Mot den här bakgrunden är inriktningen att utredningsarbetet inom ramen för etapp två genomförs via två delprojekt: dels ett *mottagarprojekt* och dels ett *skaparprojekt*. Gemensamt för de båda projekten är att framtagna beslutsunderlag ska vara detaljerade och tillräckligt tydliga för att politiska genomförandebeslut ska kunna fattas. Därutöver återfinns en tredje kategori av uppdrag, vilken benämns som 'övriga uppdrag'.

Mottagarprojektet

Mottagarprojektets grundläggande uppgift handlar om att berörda verksamheter ska fördjupa analysen ur ett mottagarperspektiv och lämna ett genomarbetat beslutsunderlag. Mer konkret handlar det om att gå från delredovisningens "makroperspektiv" till en betydligt mer detaljerad analys av förutsättningar och förmåga utifrån ett systemperspektiv. Det praktiska arbetet inbegriper en noggrann inventering av patientvolym, vårdkontakter och medicinskt inriktade frågeställningar som kommer aktualiseras när fler patienter ges vård vid sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik. Ett särskilt noggrant utredningsarbete behöver genomföras avseende de akuta vård-flöden som kommer beröras av en kommande förändring. De sex mottagarprojekten består i stora drag av följande frågeställningar:

- Akut omhändertagande – Medicin:
Utreda och beskriva omhändertagandet av akut sjuka patienter i Sollefteå sjukhus nuvarande upptagningsområde ska hanteras när dessa patientflöden istället styrs till Sundsvall och Örnsköldsvik. Arbetet ska särskilt beakta patienter i behov av ambulanstransport och sjukhusvård, med ett särskilt fokus på misstänkt stroke, hjärtinfarkt, Tia, etc. (hjärta och hjärna, eller sepsis).
- Akut omhändertagande – Kirurgi och anestesi:
Utreda och beskriva hur omhändertagande av akut sjuka patienter i Sollefteå sjukhus nuvarande upptagningsområde ska hanteras när dessa patientflöden istället styrs till Sundsvall och Örnsköldsvik. Arbetet ska särskilt beakta patienter i behov av ambulanstransport och sjukhusvård, med ett särskilt fokus på traumapatienter.
- Akut omhändertagande – Ambulans och transport:

Vilken dimensionering och kapacitet behöver ambulans- och transportorganisationen givet föreslagna förändringar i alternativ 4?

- Operationsverksamhet – Överföringsplan och produktionsökning:
 - Utforma en plan för ett strukturerat projektarbete i Sundsvall för att öka produktiviteten inom operationsverksamheten.
 - Utforma ett förslag på vilka åtgärder som bör genomföras, hur de bör genomföras, när de bör genomföras och av vem, samt vilken effekt som de föreslagna åtgärderna estimeras resultera i.
 - Utforma en detaljerad överföringsplan för vilka volymer, när och hur de olika volymerna operation kan överföras till Örnsköldsvik respektive Sundsvall.
 - Kvantifiera effekter av eftersökta produktionsökning och överföringen.
- Slutenvård – Överföring av IVA-IMA-HIA-platser samt medicinpatienter: Utredda och beskriva hur en överföring av IVA-platser, IMA-platser, HIA-platser samt medicinpatienter från Sollefteå Sjukhus till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik bör genomföras samt vilka effekter en sådan överföring skulle resultera i.
- Slutenvård – Överföring av slutenvårdsplatser barn: Beskriva hur dagens två slutenvårdsplatser inom Barn och Ungdom på Sollefteå sjukhus kan överföras till sjukhusen i Sundsvall och/eller Örnsköldsvik. Samt utforma en plan som beskriver när flytten bör ske, vart, och på vilket sätt, samt vilka effekter/konsekvenser som uppstår till följd av en flytt.

Skaparprojektet

Skaparprojektets grundläggande uppdrag är att utreda och forma den nya verksamhetsinriktningen vid sjukhuset i Sollefteå. Det handlar om att utveckla den geriatriska inriktning som handlingsalternativet innebär när verksamheter med anknytning till område somatik överförs till regionens övriga två sjukhus. Ett särskilt fokus behöver också läggas på akutmottagningens rutiner och arbetssätt när närsjukvårdsområdets akuta flöden inom hjärtsjukvården och strokevården överförs till sjukhusen i Sundsvall och Örnsköldsvik. Den tänkta satsningen på äldre och multisjuka patienter behöver på sikt innefatta en ökad integrering mellan sjukhusvård, primärvård och den kommunala vården. Här bör projektet exempelvis beskriva och överväga gemensamma slutenvårdsplatser eller former för kommunal inskrivningsrätt. Allmänt gäller att skaparprojektet behöver ha ett tydligt fokus på patientsäkerhet, riskbedömningar, rutiner och arbetssätt. I likhet med mottagarprojektet behöver kompetensförsörjningsfrågor belysas noggrant.

Övriga uppdrag

Utöver mottagarprojekten och skaparprojektet finns ytterligare ett delprojekt som berör beredskapsfrågan. Det kan förenklat beskrivas:

- Beredskap – Konsekvensbedömning ur ett beredskapsperspektiv: Beskriva de krav som ställs på Region Västernorrland av organisationer så som Försvarsmakten, MSB, Socialstyrelsen, NATO med flera vad avser regionens förmåga inom beredskapsområdet. Analysera hur de föreslagna förändringarna påverkar regionens förmåga att bedriva verksamhet i händelse av kris eller krig.

Särskilda frågeställningar för fördjupad analys

Även om utredningsansvaret vilar på berörda områden inom *mottagarprojektet*, *skaparprojektet* och *övriga uppdrag*, så finns flera särskilda områdesövergripande frågeställningar som behöver analyseras och i vissa fall samordnas.

Frågeställningar är;

- Akut sjuka patienter med hög prioritet
- Tillgång till sjuk- och ambulanstransport
- Kompetensförsörjning och bemanningslösningar
- Uppbyggnaden av den primära vården i länet
- Konsekvenser och effekter av ett genomförande
- Detaljerad genomförandeplan
- Ekonomiska konsekvenser

Tidplan

Utredningsarbetet i etapp 2 påbörjas i månadsskiftet augusti/september 2024 och pågår i ca två månader. Hypotesen är att riskanalyser av framtagna förslag och konsekvensbeskrivningar kan påbörjas under det sista kvartalet 2024. En preliminär tidplan bedömer att ett beslut i regionfullmäktige sannolikt inte kan ske före februari månad 2025.